

De materiële onderneming in een territoriale winstbelasting

Auteur: I.J. de Brabander LL.M.*

1. Algemeen

Het afgelopen decennium wordt gekenmerkt door toegenomen internationale regelgeving ten einde grondslaguitholling en winstverschuiving te bestrijden. In dit streven heeft Curaçao per 1 januari 2020 haar winstbelastingstelsel grondig moeten aanpassen.¹ Eén van deze wijzigingen welke past binnen de kaders van de internationale minimumeisen betreft de beperking van de heffing van winstbelasting tot winst uit binnenlandse onderneming.² Deze beperking houdt – kort gezegd – in dat het aan het buitenland toegerekende deel van de winst niet tot de heffingsgrondslag van de winstbelasting behoort (de zgn. 'territoriale belastingheffing'). Inkomsten die niet voortvloeien uit een materiële onderneming, zoals beleggingsinkomsten, worden daarentegen in principe altijd in de grondslag voor de Curaçaose winstbelasting begrepen.³ Voor de toepassing van het nieuwe stelsel van de territoriale belastingheffing staat de definitie van de "materiële onderneming" dus centraal.

Hoewel het antwoord op de vraag wat een materiële onderneming is niet heel moeilijk lijkt, leert de praktijk dat het antwoord op deze vraag zeker niet eenvoudig is. Het

antwoord is echter wel van doorslaggevend belang voor de belastingplichtige die voor haar winst of een deel van haar winst een beroep wenst te doen op het stelsel van de territoriale belastingheffing. In deze bijdrage sta ik daarom stil bij de kernelementen voor de invulling van het begrip materiële onderneming.

2. De verhouding tussen de ondernemingsfictie en de materiële onderneming

Op basis van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 worden bepaalde lichamen⁴ bij wijze van fictie steeds geacht een onderneming te drijven met het gehele vermogen. Dit betekent dat bij dergelijke belastingplichtigen van rechtswege steeds en uitsluitend een ondernemingsvermogen aanwezig geacht wordt te zijn. Ook vermogensbestanddelen die naar aard noch naar bestemming met de bedrijfsuitvoering van het betreffende lichaam te maken hebben behoren daardoor tot het ondernemingsvermogen zodat de daaruit voortvloeiende positieve of negatieve opbrengsten onveranderlijk tot de winst behoren. De ondernemingsfictie is dus een regel van verplichte vermogensetikettering.

* I.J. (Ian) de Brabander LL.M. is als Senior belastingadviseur verbonden aan Ernst & Young Tax Advisors te Curaçao.

¹ Landsverordening belastingherziening 2019, P.B. 2019, no. 92.

² Artikel 4, lid 4 (nieuw) van de Landsverordening op de winstbelasting 1940.

³ Artikel 4, lid 5 (nieuw) van de Landsverordening op de winstbelasting 1940. Royalty inkomen kwalificeert volgens de memorie van toelichting altijd als passief beleggingsinkomen, ongeacht de aard van de onderliggende activiteiten. Indien het onderliggende intellectuele

eigendom niet binnen de reikwijdte van artikel 8A en 8B van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 valt, wordt het inkomen derhalve tegen het reguliere tarief van 22% belast.

⁴ Het gaat hier om de binnen Curaçao gevestigde naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen, open commanditaire vennootschappen, andere vennootschappen of verenigingen, waarbij het kapitaal geheel of gedeeltelijk in aandelen is verdeeld, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen en doelvermogens. Zie in dit verband artikel 1 lid 4 van de Landsverordening op de winstbelasting 1940.

Alle rechten voorbehouden aan het ICB • Instituut voor Caribisch belastingrecht.

Deze publicatie wordt beschermd door auteursrecht. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of gereproduceerd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, film hetzij elektronisch, digitaal, mechanisch, schriftelijk of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De centrale vraag bij de winstbepaling volgens het nieuwe stelsel van de territoriale belastingheffing is of een belastingplichtige een *materiële* onderneming drijft.⁵ In tegenstelling tot de ondernemingsfictie van artikel 1, lid 4 van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 betreft dit een feitelijke toets van de aard van de inkomensgenererende activiteiten. Een dergelijke feitelijke benadering kan betekenen dat een belastingplichtige die bij wijze van fictie met haar gehele vermogen een onderneming wordt geacht te drijven, feitelijk geen of slechts een gedeelte van haar vermogen aanwendt voor activiteiten die bestempeld kunnen worden als een materiële onderneming.

3. Uitgangspunten in de jurisprudentie en literatuur

In de jurisprudentie en literatuur wordt er een vaste lijn aangehouden als het gaat om het definiëren van het begrip materiële onderneming: pas als de werkzaamheden regulier vermogensbeheer te boven gaan kan er sprake zijn van een materiële onderneming. Zo moet het doel van de werkzaamheden meer behelzen dan het enkel in stand houden van vermogen voor de verwerving van een redelijk rendement en moet er tevens een causaal verband bestaan tussen deze extra arbeidsinzet en de gerealiseerde voordelen.⁶ Door de rechtspraak en literatuur wordt de materiële onderneming dan ook consistent gedefinieerd als een duurzame organisatie die erop is gericht met behulp van arbeid en kapitaal deel te nemen aan het maatschappelijke productieproces met het oogmerk winst te behalen.

Uit bovenstaande definitie blijkt dat er wezenlijke elementen (duurzame organisatie, deelname aan het maatschappelijke productieproces en voordeel oogmerk) van de bronnenleer uit de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 ten grondslag liggen aan de materiële onderneming.⁷ Bij de invulling van dit begrip voor de Landsverordening op de winstbelasting 1940 geldt de jurisprudentie ten aanzien van de vraag of een belastingplichtige een onderneming drijft in de zin van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 daarom als uitgangspunt.⁸

De praktijk wijst erop dat deze definitie echter tot de nodige verwarring leidt en zich daardoor in veel gevallen niet gemakkelijk leent voor het onderscheid tussen beleggingsactiviteiten en (materiële) ondernemingsactiviteiten. Dit is niet anders indien wij,

zoals de jurisprudentie voorschrijft, in het kader van deze toetsing de belastingplichtige vennootschap bij wijze van fictie als een natuurlijk persoon beschouwen. Zo kan een ondernemer niet van een belegger worden onderscheiden vanwege het voordeelmerk. Een belegger zal namelijk vaak in dezelfde mate als een ondernemer naar voordeel streven. Evenmin zal het onderscheid kunnen worden gevonden in het kapitaalelement, aangezien zowel de ondernemer als de belegger kapitaal kan aanwenden om winst na te streven.⁹

Hetgeen duidelijk blijkt uit de rechtspraak is dat louter speculatieve activiteiten geen ondernemingsactiviteiten kunnen vormen.¹⁰ Eveneens is het duidelijk dat er bij de toets of er sprake is van een materiële onderneming uitsluitend wordt gelet op de feiten. Daarbij is de wil van de ondernemer in de regel niet relevant. Indien subjectief winstoogmerk ontbreekt, kan dus toch sprake zijn van een materiële onderneming indien de feiten en omstandigheden erop wijzen dat de werkzaamheden van een zodanige aard en omvang zijn dat objectief winst valt te verwachten.¹¹

4. Kernoverwegingen in de jurisprudentie

In de jurisprudentie is vele malen besproken wat de criteria zijn voor de invulling van de definitie van de materiële onderneming. Zo moet er ten eerste sprake zijn van zelfstandigheid. Veelal zal er sprake zijn van zelfstandigheid wanneer de activiteiten onder eigen naam, voor eigen verantwoordelijkheid en voor eigen rekening en risico worden uitgeoefend.¹² In Hof Amsterdam, 16 januari 1998, nr. 96/5387 is een opsomming van een aantal criteria terug te vinden die een rol kunnen spelen bij de toets of werkzaamheden van een zodanige aard en omvang zijn dat er sprake is van een materiële onderneming. Deze criteria kwamen ook reeds verspreid voor in eerdere jurisprudentie. Het Hof noemt de volgende criteria:

- De omvang van de werkzaamheden.
- De duurzaamheid van de organisatie.
- De grootte van de netto-baten.
- Het continuïteitsstreven.
- De verwachting omtrent de voordelen.
- Het lopen van risico, zoals:
  - Het risico met betrekking tot negatieve voordelen;
  - Het debiteuren/betalingsrisico;

⁵ Zie ook pagina 3 van de memorie van toelichting op de Landsverordening belastingherziening 2019, P.B. 2019, no. 92.

⁶ Vergelijk in dit kader ook Raad van Beroep Rotterdam d.d. 12 juni 1956, rolnr. 1956-06-12.

⁷ Op basis van deze bronnenleer is er bij gebrek aan een bron van inkomen geen sprake van belastbare voordelen of aftrekbare lasten voor de inkomstenbelasting.

⁸ Zie ook Hoge Raad d.d. 25 oktober 2000, rolnr. 35695.

⁹ Zie ook Hoge Raad d.d. 19 maart 1975, rolnr. 17 534, met noot van J.E.A.M. van Dijk.

¹⁰ Zie ook Hoge Raad d.d. 9 september 2011, rolnr. 09/04984 en Hoge Raad d.d. 15 juni 1983, rolnr. 21 761.

¹¹ Zie in dit kader ook Hoge Raad d.d. 21 mei 1958, rolnr. 13 574, Hoge Raad d.d. 29 mei 1974, rolnr. 17 346 en Hof Amsterdam d.d. 9 mei 1974, rolnr. 653/73.

¹² Hoge Raad d.d. 19 juni 1968, rolnr. 15 883.

- Het risico met betrekking tot het verkrijgen van opdrachten/continuïteitsrisico;
- Wettelijke aansprakelijkheidsrisico en beroepsaansprakelijkheidsrisico;
- Ziekte en invaliditeitsrisico.
- De voor de werkzaamheden beschikbare tijd.
- De bekendheid die naar buiten aan de werkzaamheden wordt gegeven.
- Het aantal opdrachtgevers c.q. het aantal opdrachten van dezelfde opdrachtgever.
- De plaats waar de werkzaamheden worden verricht.
- De investeringen die zijn gedaan
- Het spraakgebruik

Aangezien de rechter de vraag of activiteiten een materiële onderneming vormen steeds in een individueel geval moet beoordelen is het gewicht dat aan de verschillende criteria toekomt steeds afhankelijk van de specifieke feiten en omstandigheden van het geval. Er lijkt echter wel overeenstemming te zijn dat de aard en omvang van de werkzaamheden, de grootte van de baten, de verwachting omtrent de voordelen en de gelopen risico's de belangrijkste uitgangspunten vormen.

5. Vastgoedactiviteiten

Bij de exploitatie van onroerende zaken zijn de activiteiten veelal gelimiteerd tot het incasseren van huur en onderhoudswerkzaamheden. Uit de rechtspraak blijkt dan ook dat de exploitatie van onroerende zaken veelal normaal vermogensbeheer zal betreffen.¹³ De literatuur onderschrijft deze conclusie. In bepaalde omstandigheden kan deze conclusie echter anders luiden. Doorgaans wordt het onderscheidende criterium gevonden in de omvang van de arbeid en het effect van deze arbeid op het beoogde nettorendement (c.q. in hoeverre deze arbeid het nettorendement verbetert doordat er geen onderhouds-, administratie en vergelijkbare kosten aan derden hoeven te worden gemaakt).¹⁴ Feiten die kunnen bijdragen aan de conclusie dat de exploitatie van onroerende zaken een materiële onderneming vormt zijn:¹⁵

- Het (grootschalig) zoeken en selecteren van de huurders alsmede het voeren van onderhandelingen over huurcontracten, huurprijzen en faciliteiten voor de huurders.
- Het (grootschalig) doen van onderzoek naar herontwikkeling in de nabije toekomst.

- Het regelmatig bezoeken van het gebouw voor de beoordeling van schoonmaak-, onderhouds- en renovatiewerkzaamheden welke meer bedragen dan het enkel in stand houden van de zaak.
- Het (grootschalig) aanvragen van offertes, het verstrekken van opdrachten en het begeleiden van aannemers en installateurs.
- De financieringsvorm (financiert men naar verhouding met veel vreemd vermogen?).¹⁶

Uitzondering daargelaten vormen, gelet op het bovenstaande, vastgoedactiviteiten doorgaans pas bij grotere vastgoedconcerns met omvangrijke onroerend goed portefeuilles een materiële onderneming.¹⁷ Een recente uitspraak van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba lijkt deze conclusie eveneens te onderschrijven.¹⁸

6. Houdsteractiviteiten

Op gelijke voet als bij vastgoedactiviteiten vormen houdsteractiviteiten bij gebrek aan (omvangrijke) arbeid en een actieve deelname aan het economische verkeer vaak geen onderneming. De activiteiten van een houdstervennootschap zijn namelijk meestal beperkt tot het houden van aandelen in één of meer werkmaatschappijen. Deelnemingsinkomen wordt echter op basis van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 in bepaalde omstandigheden vrijgesteld onder de deelnemingsvrijstelling.¹⁹ Het nadeel van de afwezigheid van een materiële onderneming in het kader van houdsteractiviteiten zal zich derhalve minder snel manifesteren bij deelnemingsinkomen. Dit is slechts anders voorzover het deelnemingsinkomen niet kwalificeert voor de deelnemingsvrijstelling.

Houdsteractiviteiten zullen als een materiële onderneming kwalificeren indien de houdstervennootschap zich actief moeit met de bedrijfsmatigheid van haar werkmaatschappij; de zgn. moeiende-houdster. Hierbij kan gedacht worden aan de houdstermaatschappij die ten behoeve van haar werkmaatschappij een wezenlijke functie vervult op besturend en/of beleidsmatig terrein zodat haar activiteiten verweven zijn met het beleid van die werkmaatschappij.²⁰ Het is duidelijk dat deze besturende en/of beleidsmatige functies een zodanige omvang moeten hebben dat deze een rechtstreeks, duurzaam en noodzakelijk verlengstuk vormen van de door de werkmaatschappij uitgeoefende onderneming.²¹

¹³ Hof Amsterdam d.d. 12 maart 2020, rolnr. 18/00446.

¹⁴ Zie in dit kader ook Hoge Raad d.d. 8 mei 1979, rolnr. 17 297 en Hoge Raad d.d. 15 april 2016, rolnr. 15/02829.

¹⁵ Zie in dit kader ook Hof Den Haag d.d. 3 april 2018, rolnr. BK-17/00030.

¹⁶ Vergelijk in dit kader ook Hoge Raad d.d. 15 april 2016, rolnr. 15/02829.

¹⁷ Zie in dit kader ook Hoge Raad d.d. 15 april 2016, rolnr. 15/02829.

¹⁸ Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zaaknummer: CUR2019H00222, CUR2019H00229 tot en met CUR2019H00238 en CUR2019H00240 tot en met CUR2019H00243.

¹⁹ Artikel 11 van de Landsverordening op de winstbelasting 1940.

²⁰ Hof Amsterdam d.d. 25 november 1992, rolnr. 2336/91.

²¹ Vergelijk ook Hoge Raad d.d. 13 maart 1968, rolnr. 15 854.

Naar mijn mening maakt deze toets een essentieel onderscheid tussen de houdstervennootschappen welke aandelen in dochtervennootschappen als belegging en/of als vermogensbescherming aanhouden en houdstervennootschappen die vanuit een ondernemingsperspectief aandelen in de dochtervennootschap houden. Of deze laatste situatie zich voordoet moet worden getoetst aan de hand van de relevante feiten en omstandigheden van het geval. Daarbij is het voornemen van de houdstermaatschappij om actieve bestuurs- en/of beleidsfuncties te vervullen ten behoeve van haar werkmaatschappij naar mijn mening niet van belang indien deze actieve rol zich feitelijk niet heeft gemanifesteerd. Dat de statutaire doelstelling van houdstervennootschappen mede beheer en toezicht van dochtervennootschappen omvat speelt bij deze toets derhalve evenmin een relevante rol.²²

Omdat het antwoord op de vraag of een houdstervennootschap een materiële onderneming drijft mede afhankelijk is van de verhouding met de activiteiten van de werkmaatschappij(en), lijkt de Hoge Raad te impliceren dat de materiële ondernemingstoets deels losstaat van het uitgangspunt dat de activiteiten van iedere belastingplichtige in principe zelfstandig beoordeeld dienen te worden. Een houdster drijft slechts een materiële onderneming als zij via haar moeiende karakter de ondernemings sfeer van de werkmaatschappij naar zich toetrekt. Het actief moeien van een houdster met de activiteiten van een werkmaatschappij die zelf geen materiële onderneming opleveren. Deze opvatting wordt bevestigd in de uitspraken rondom de wezenlijke functies ten behoeve van concernonderdelen.

7. Financieringsactiviteiten

Waar de activiteiten van de schuldeiser uitsluitend bestaan uit het verstrekken dan wel beheren van een lening en het incasseren van renteopbrengsten zal de sfeer van het reguliere vermogensbeheer in de regel niet worden verlaten.²³ Volgens vaste jurisprudentie kan dit in bepaalde omstandigheden echter anders zijn. Dirigerend is hierbij het antwoord op de vraag of de financieringsactiviteiten zelfstandig dan wel in onderlinge samenhang met het geheel van feiten en overeenkomsten bezien het normale vermogensbeheer overtreffen.²⁴ Hiervoor moet mede worden bekeken of het verstrekken van de financiering onder de daarbij bedongen zekerheden leidt tot de aanwezigheid van een risico dat uitgaat boven het risico van normaal vermogensbeheer. Dit kan het geval zijn in een situatie waarin de bedongen zekerheid afhankelijk is van de toekomstige inkomsten

van de activiteiten en/of het vermogen van de schuldenaar of de situatie waarin de tegenprestatie voor de financiering afhankelijk is van de marge en de opbrengsten die met de gefinancierde activiteiten worden behaald.²⁵ Hierbij kan een sterke financiële band ontstaan tussen de schuldeiser en de schuldenaar. Dit is echter niet voldoende om te concluderen dat de financieringsactiviteiten als zodanig het normale vermogensbeheer overtreffen. Zo wordt in Hoge Raad, 25 oktober 2000, nr. 35695, BNB 2000/388 namelijk geoordeeld dat er naast het aanvaarden van risico's eveneens sprake moet zijn van de inbreng van arbeid. Ook recente jurisprudentie lijkt de conclusie te bevestigen dat het risicoelement en arbeidselement tezamen het voortouw nemen bij de toets van het karakter van financieringsactiviteiten.²⁶ Omstandigheden welke naast de gelopen risico's en de arbeidsinbreng in onderlinge samenhang evenwel kunnen bijdragen aan het oordeel dat de activiteiten normaal vermogensbeheer te boven gaan zijn bijvoorbeeld het winsttoegmerk en de duurzaamheid van de activiteiten van de schuldeiser.²⁷

Bij financieringsactiviteiten binnen concernverband kan in dit kader de vraag nog opkomen of de financieringen een wezenlijke functie vormen ten behoeve van de bedrijfsuitoefening van het concern in haar geheel. Hierbij moet met name worden gedacht aan de concernvennootschap die werkzaam is als financieringsmaatschappij ten behoeve van de werkmaatschappijen binnen het concern.²⁸ In paragraaf 8 zal nadere aandacht worden besteed aan deze interne financieringsverhoudingen.

8. Concernactiviteiten

In Hoge Raad, 26 februari 2010, BNB 2010/125 bevestigt de Hoge Raad dat er bij de toets van de materiële onderneming over de grens van de vennootschapsrechtelijke zelfstandigheid moet worden heengekeken. Deze benadering zagen wij impliciet in de jurisprudentie rondom de toets of houdstervennootschappen als zodanig een materiële onderneming drijven. In BNB 2010/125 oordeelt de Hoge Raad dat een concernvennootschap een materiële onderneming drijft indien dit lichaam een wezenlijke functie ten dienste van de bedrijfsuitoefening van het concern in haar geheel uitoefent. In casu ging het over een belastingplichtige die was opgericht om een rol te vervullen bij de verkoop van de aandelen in een gelieerde werkmaatschappij. Gelet op het voorgaande onderschrijft de Hoge Raad dat zodra een concern een onderneming uitoefent en een onderdeel van dit concern een wezenlijke functie vervult ten behoeve van die onderneming, het ondernemerschap van het concern zich ook uitstrekt tot dit

²² Hoge Raad d.d. 23 mei 1979, rolnr. 19 077.

²³ Vergelijk ook Hof 's-Hertogenbosch d.d. 26 oktober 2017, rolnr. 16/03389.

²⁴ Zie bijvoorbeeld ook Rechtbank Arnhem d.d. 1 april 2009, rolnr. AWB 07/587.

²⁵ Rechtbank Arnhem d.d. 1 april 2009, rolnr. AWB 07/587.

²⁶ Hof 's-Hertogenbosch d.d. 26 oktober 2017, rolnr. 16/03389.

²⁷ Zie ook Rechtbank Arnhem d.d. 1 april 2009, rolnr. AWB 07/587.

²⁸ M.v.a. blz. 19; Nota n.a.v. het eindverslag, blz. 24/5; Memorie van antwoord aan de Eerste Kamer, Kamerstukken I 1979/80, 15 516, nr. 42b, blz. 14.

concernonderdeel. Het moge duidelijk zijn dat een concernvennootschap welke uitsluitend dient tot het oppotten van de dividenden die zij van haar werkmaatschappijen ontvangt, geen wezenlijke functie vervult.²⁹

De uitgangspunten die zijn neergelegd in Hoge Raad, 26 februari 2010, BNB 2010/125 zijn relevant voor de fiscaliteit in Curaçao. Een aantal multinationale ondernemingen bedienen zich van wezenlijke bedrijfsonderdelen vanuit Curaçao zoals houdster en/of financieringsstructuren in concernverband. Dit werd voorheen met name ingegeven vanwege de stabiele relaties met de overige onderdelen van het Koninkrijk, de zekerheid van het juridisch systeem, de robuuste financiële sector maar ook de tot voor kort geldende (offshore) belastingtarieven en overige fiscale faciliteiten. Heden blijven deze activiteiten vaak ongewijzigd of worden ze juist gesofisticeerd met het oog op de internationale ontwikkelingen. Gelet op de uitgangspunten van de Hoge Raad in haar uitspraak van 26 februari 2010 zullen lichamen die in Curaçao belastingplichtig zijn en die onderdeel uitmaken van een concern dat een materiële onderneming drijft en die wezenlijke functies vervullen binnen dat concern dus een materiële onderneming drijven.

9. Conclusie

De wijzigingen in de Landsverordening op de winstbelasting 1940 die per 1 januari 2020 zijn doorgevoerd laten aan het buitenland toegerekende winst van een lichaam buiten de grondslag indien die winst voortvloeit uit een materiële onderneming. Een goed begrip van de jurisprudentie rondom de materiële onderneming is daardoor van belang voor internationaal werkzame winstbelastingplichtige lichamen in Curaçao.

Of een belastingplichtige een materiële onderneming drijft hangt af van de aard en omvang van de activiteiten van de belastingplichtige. Drijvend zijn daarbij de aard en omvang van de activiteiten gecombineerd met de gelopen risico's. Het rendement geldt hierbij doorgaans als een indicator. Voor lichamen die onderdeel uitmaken van een concern wordt gekeken naar de activiteiten van het concern en of de belastingplichtige binnen dat concern een wezenlijke functie vervult.

---

²⁹ M.v.a. blz. 19; Nota n.a.v. het eindverslag, blz. 24/5; Memorie van antwoord aan de Eerste Kamer, Kamerstukken I 1979/80, 15 516, nr. 42b, blz. 14.

COLOFON

Het CFN • Caribisch Fiscaal Nieuwsblad (hierna: "het CFN") is een uitgave van de Stichting Instituut voor Caribisch Belastingrecht (hierna: "het ICB").

Het CFN is een onafhankelijk digitaal vakblad voor Caribisch Belastingrecht en voor de Caribische belastingpraktijk.

Aanbevolen citeerwijze: "Caribisch Fiscaal Nieuwsblad", "CFN" of "CFN • Caribisch Fiscaal Nieuwsblad".

ISSN: 2543-1986

Adres- en contactgegevens van het ICB

Holendrechteweg 21B,
1191 KT Ouderkerk aan de Amstel
Nederland
tel.: +31 6 577 377 35
email: info@icb-instituut.com
website: www.icb-instituut.com

Redactie van het CFN

Mr. P.B. van Agtmaal, fiscaal-jurist
Email: cfn@icb-instituut.com

Rubriek 'Beschouwingen'

Het CFN biedt de rubriek 'Beschouwingen' de gelegenheid aan auteurs om theoretische of praktijkgerichte doch inhoudelijke wetenschappelijke, beschouwende, verdiepende of opinierende fiscaal-juridische artikelen te publiceren over onderwerpen binnen het vakgebied van het nationale en internationale Caribische belastingrecht (zoals dit vakgebied door het ICB is gedefinieerd), over onderwerpen die betrekking hebben op de Caribische belastingpraktijk alsmede over andere juridische onderwerpen die een evident raakvlak hebben met het Caribische belastingrecht of de Caribische belastingpraktijk, mits in overwegende mate verwacht mag worden dat deze artikelen de doelgroep van het CFN aanspreken en mits deze voldoen aan het geldende publicatiebeleid en de geldende technische instructies met betrekking tot het plaatsen van artikelen in het CFN - het een en ander naar het volledig discretionaire oordeel van de redactie van het CFN. De redactie van het CFN behoudt zich te allen tijde het recht voor aan auteurs instructies te geven ten aanzien van voor publicatie aangeboden artikelen dan wel aangeboden artikelen voor publicatie te weigeren.

CAVEAT

Het ICB en (de redactie van) het CFN zijn niet verantwoordelijk voor de inhoud van een artikel in de rubriek Beschouwingen. De inhoud van een artikel in de rubriek Beschouwingen – waaronder begrepen, doch niet uitsluitend, opinies, meningen, visies, oordelen, overwegingen, beschouwingen, interpretaties, feitenomschrijvingen, samenvattingen, essenties e.d. en andere verstrekte informatie – valt onder de verantwoordelijkheid van de betreffende auteur(s) van het artikel en is voor rekening van de auteur(s) zelf.

De in het artikel door de auteur geuite (al dan niet juridische) opinies, meningen, visies, oordelen, overwegingen, beschouwingen, interpretaties e.d. reflecteren derhalve niet, althans niet per definitie, opinies, meningen, visies, oordelen, overwegingen, beschouwingen of interpretaties van (de redactie van) het CFN of van het ICB of van welke aan het CFN of het ICB verbonden persoon dan ook. Artikelen in de rubriek Beschouwingen beogen in geen geval een (al dan niet juridische) opinie, mening, visie, oordeel, overweging, beschouwing of interpretatie weer te geven van (de redactie van) het CFN, het ICB of van enige medewerker van het CFN of het ICB dan ook over (een deel van) wet- of regelgeving, een algemene of concrete (juridische) zaak of procedure, een rechterlijke uitspraak of de juridische positie van een (rechts)persoon.

Het CFN en het ICB pretenderen niet en garanderen niet dat artikelen in de rubriek Beschouwingen en de daarin door de auteur verstrekte feitenomschrijvingen, aspecten, onderdelen, samenvattingen, essenties en andere verstrekte informatie alle (al dan niet juridische en al dan niet relevante) aspecten, onderdelen, essenties en nuances van de betreffende informatie en documentatie, van de daarin beschreven feiten, zaken, gevallen of procedures of van de daarin opgenomen rechterlijke oordelen, wet- en regelgeving of andersoortige informatie of documentatie, uitputtend en accuraat weergeven. Het ICB en (de redactie van) het CFN kunnen niet instaan voor de afwezigheid van fouten in de artikelen of voor de volledigheid van de artikelen. Het ICB, (de redactie van) het CFN of enige medewerker van het CFN of het ICB zijn, voor zover maximaal is toegestaan op grond van toepasselijk recht, niet voor dergelijke fouten of eventuele onvolledigheden aansprakelijk.

Het ICB en (de redactie van) het CFN aanvaarden dan ook onder geen enkele voorwaarde aansprakelijkheid voor eventuele gevolgschade in welke vorm dan ook, die publicatie van een artikel in het CFN of de daarin geuite opinies, meningen, visies, oordelen, overwegingen, beschouwingen en/of interpretaties en/of van de daarin verstrekte informatie, documentatie, of delen daarvan, tot gevolg heeft.